БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ.
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 76 (6005)
АПРЕЛИИН
14
ПЯТНИЦА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хүтэлбэрие шангадхаха

Республикын партийна организацинууд XVI областной партийна конференциин тогтоолоор—энэ тон шухала политическэ документээр зэбсэглэжэбэ. Конференциин шиидхэбэри хадаа ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолнууд ба заабаринуудһаа үндэһэлэн, областной партийна организациин ажал-ябуулгын бүхы талыень, бүхы асуудалнуудыень тодорхойлоо.

Конференци болбол республика дотороо арадай ажахы ба культурые хүгжөөхэ талаар партийна организацинуудай хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргажа, арад олоной коммунистическэ хүмүүжүүлгэдэ — тэдэнэй дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрүүлгын хүдэлмэридэ тон ехэ анхарал табиба. Ажалшадай дунда, илангаяа хүдөө нютагуудта, ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа зарим партийна организацинууд кампанейскээр хандана, тэрэнь дээрэһээ энэ хүдэлмэриин хэмжээн ходо доо адли бэшэ, олон ушарнуудта практическа зорилгонуудтай нигта холбоогүйгөөр ябуулагдана гэжэ конференциин тогтоол соо онсо тэмдэглэгдэһэн байна.

Иимэнүүд баримтануудые нилээд олон партийна организацинуудай жэшээ дээрэ харуулжа болоно. Үнгэрэгшэ намар таряа-хураалгын үедэ Бичурын аймагай арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри яһала үргэнөөр ябуулагдадаг байһан аад, саашаа эрид һуларһан байгаа. Тиигээд тэрэ хүдэлмэри Верховно Соведтэ һунгуулиин кампаниин үедэ баһа һайжараад, мүнөө дахин лэ урдынхи мэтэ эдэбхигүй, үүсхэлгүй болоод байна. Таряа хураалгын һүүлээр зэһэн алдуунуудһаа һургаал абажа һунгуулиин кампаниин үедэ туйлаһан, политическэ хүдэлмэриингөө үндэр хэмжээе саашадань бэхижүүлхэ ба үргэдхэхын орондо, Бичурын аймагай партийна организаци хуушанайнгаа алдуу дабтажа байна. Тиимэһээ политическэ хүдэлмэринь олон ушарнуудта доошоо ороо, хэдэ хэдэн агитколлективүүд ажалшадай дундахи хүдэлмэрөө һуларуулаа.

Бичурын аймагай жэшээ дээрэһээ харахада, кампанейскэ хандалга хадаа ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ тон ехэ тойбо хэдэг, алдуунуудта хүргэдэг байна. Мүнөө партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, һунгуулиин кампаниин үедэхи политическэ хүдэлмэриингөө баян дүй дүршэлдэ түшэглэн, ажалшадай коммунистическэ хүмүүжүүлгын хэрэгые эрид һайжаруулха шухала. Энээниие областной партийна конференциин тогтоол эринэ.

«Идеологическа асуудалаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнуудые саашадань бэелүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ, агитационно-ниитын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин хүтэлбэриин хэмжээе дээшэлүүлжэ, ажалшадай коммунистическэ хүмүүжүүлгые бүхы хэмжээгээр шангадхалгада ба ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ тэрэниие зорюулха», —гэжэ областной конференци бүхы партийна организацинуудһаа эрибэ.

Энэ шухалын шухала зорилгые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ партийна, советскэ эдэбхитэдые ба интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулха, ажалшадай дунда идеологическа хүдэлмэриин бүхы зэбсэгүүдые — хэблэл, радио, кино гэхэ мэтые бүрин хэрэглэхэ уялгатай.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд тон ехэ үүргэтэй. Эгээн тиимэһээ конференциин тогтоол дотор клубууд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд ба культурын байшангуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэниие ниитэ-политическэ хүдэлмэриин центр болгохо шухала гэжэ тусхайта заагдана.

Хүдөөгэй партийна организацинууд мүнөө малай үбэлжэлгые дүүргэжэ ба хабарай тарилгада оролгын угаа ехэ ажахын-политическэ удхашанартай зорилгонуудые бэелүүлжэ байна. XVI областной партийна конференци болбол малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар дүүргэлгэ ба хабарай тарилгые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэлгэ хадаа партийна организацинуудай мүнөөдэрэй эгээн шухала зорилго гэжэ тоолоод, энэ хүдэлмэринүүдтэ онсо анхаралаа табихые эрибэ.

Ажахын бүхы зорилгонуудые шиидхэлгэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хэмжээнһээ нилээд ехээр дулдыдадаг байһаниинь мэдээжэ. Мүнөө областной партийна конференциин тогтоолһоо эшэ абан, ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин центрые поли дээрэ, колхозой үйлэдбэриин бригадада, тракторна бригадада асарха шухала. Зүгөөр малшадай дунда политическэ хүдэлмэри яабашье һуларуулагдаха ёһогүй, юуб гэхэдэ, «...энэ жэлдэ малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар дүүргэлгэ хадаа 1950 ондо малай тоо толгойе олошоруулгын түсэбые ба малажал хүгжөөлгын гурбан жэлэй түсэбые бүхыдэнь дүүргэлтэдэ шиидхэхы удхашанартай юм....»

Мүнөө иимэ хоёр шухала зорилгонуудай — малай үбэлжэлгые дүүргэхэ ба хабарай тарилгые эрхимээр дүүргэхэ зорилгонуудай бидэнэй урда байхада, ВКП(б)-гэй айкомууд ба эхин партийна организацинуудһаа тон оперативна, гүнзэгы ба бүхы талануудые хараадаа абаһан хүтэлбэри хэрэгтэй, ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэе политическэ хүдэлмэритэй бүрин зохилдуулха хэрэгтэй. Ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хадаа ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хүсэтэ арга зэбсэг мүн тулададань, тэрээндэ ходо доо, хэзээ бүхэндэ большевистскэ анхарал, үндэр эрилтэ табигдаха ёһотой.

Майн урда тээхи мүрысөөн

ЭРХИМ ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикада стахановецуудай тоо үдэр ерэхэ бүри олошорно.

Сэмбэ нэхэлгын цехтэ хүдэлмэрилэгшэд барандаа шахуу стахановецууд болонхой. Эндэ ажалай бүтээсэ үдэр ерэхэ бүри дээшэлнэ. Сэмбэ нэхэгшэд У. Степанова, А. Сомова ба бусад халаан бүхэндэ нормонуудаа 200 гаран процент дүүргэхэ зуураа, голодоһо гаралгые огто усадхажа шадаа.

Һайн шанарай сэмбэ нэхэхын түлөө мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда үргэдэжэ байна. Дурсагдаһан стахановецүүдай түрүү дүй дүршэлые сэмбэ нэхэгшэд Шишкина, Иванова гэгшэд халан абажа, оньһото станогуудайнгаа челногуудые арбан минутын орондо 8 минута соо һэлгэн табидаг болоо. Энээнэй ашаар нэхэлгын цехын хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүхэндэ 200—300 метр һайн шанартай сэмбэ нормоһоо гадуур үйлэдбэрилнэ.

И. Яхно.

ЗАГАҺАШАДАЙ АЖАЛ

Түрүү колхозой уряал

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн загаһашадай дунда үдэр ерэхэ тудам улам үргэдэжэ байна. Мүрысөөндэ оролсоһон загаһа барилгын олонхи колхозууд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилжэ байна. Баргажанай аймагай Усть-Баргажанай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой загаһашад майн нэгэн болотор загаһа барилгаар жэлэйнгээ даалгабари дүүргээд, түсэбһөө гадуур 600 пүүд загаһа гүрэндэ тушааха гэһэн уялга өөһэдынгөө хамтын суглаан дээрэ абаба. Тиигээд эдэнэр республикынгаа ба Сибириин бүхы бассейнын загаһашадые социалистическэ мүрысөөндэ уряалһан байна.

Мүнөө тус колхозой загаһашад хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ захалаа. Жэшээлхэдэ, нүхэр Пилюгинэй загаһа барилгын бригада апрелиин түрүүшын үдэрнүүдтэ хоёрдохи кварталайнгаа даалгабари дүүргээд, гурбадахи кварталай түсэбөөр загаһа барижа байна.

Мүн тэрэшэлэн «Совет байкальцев» (Байкало-Кудара), «Красный Октябрь» (Хойто-Байгал) гэжэ колхозууд хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэнхэй.

Арбан үдэрэйнгөө даалгабари —286 процент

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадта (директорынь Чирков) майн урда тээхи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Тэрэнэй ашаар энэ комбинадай коллектив апрелиин түрүүшын 10 үдэр соо 576 центнер загаһа барижа, даалгабаряа 286 процент дүүргэбэ.

Стахановецуудай жэшээгээр

Улан-Удын хлебокомбинадай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө дунда социалистическэ мүрысөөнэй долгиние улам эршэдхэжэ байна. Эдэнэр Майн 1-эй хүндэлэлдэ улам дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэдэнээ үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энээнэй ашаар хлебокомбинат үдэр бүхэндэ нормоһоо гадуур хэдэн центнер һайн шанартай хилээмэ, сайка ба булочкануудые барижа городойнгоо ажалшадта үгэнэ.

Нүхэд Степанов, Иванов, Мясников гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг пекарьнүүдэй бригаданууд стахановскаар хүдэлмэрилжэ, халаанайнгаа даалгабаринуудые 130—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Эдэ нүхэдүүд шанарай түлөө ехээр оролдожо, хилээмэнэй түүхээрхэ ба галдуулха ябадалнуудые хүдэлмэри дээрэе огто гарганагүй.

Эдэ бригадануудай жэшээгээр комбинадай бэшэ хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа үндэр показательнуудые туйлажа байна.

Цым. Цыдыпов.

Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договор болон Хэлсээнүүд ратификацилан баталагдаба

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо 1950 оной февралиин 14-дэ Москвада баталагдаһан хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорые, Хитадай Чаньчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээе ба Хитадай Арадай Республикада кредит олгохо тухай Хэлсээе СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1950 оной апрелиин 11-дэ ратификацилан баталба.

Хитадай Арадай Центральна Правительственна Совет СССР-тэй хэһэн хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорые ба Хэлсээнүүдые ратификацилан баталба

ПЕКИН, апрелиин 12. (ТАСС). Үсөгэлдэр зургаадахи заседани дээрээ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительственна Совет, энэ оной февралиин 14-дэ Москвада баталагдаһан хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорые, Хитадай Чаньчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээе ба Хитадай Арадай Республикада кредит олгохо тухай Хэлсээе ратификацилан баталба.

В. И. Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 80 жэлэй ойдо

Октябрийн үдэрнүүдтэ Смольно дотор.
Уранзураашан Н. Осеневэй зураг. (ТАСС-эй фотохронико).

В. И. Ленинэй түрэһөөр 80 жэл болоһоной ойн урда тээ

КИШИНЕВ, апрелиин 12. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 80 жэлэй ойдо бэлэдхэл Молдавиин городууд ба тосхонуудта эхилээ. Большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй үндэһэ һуури табиһан агууехэ хүнэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд предприятинууд дээрэ, колхозууд ба һургуулинуудта эмхидхэгдэнэ.

Кишиневой ажалшад Подольско ба Армянска улицануудай буланда байдаг багахан гэрые наринаар хаража байдаг. «1901 оной октябрьһаа 1902 оной март хүрэтэр ленинскэ «Искра» газетэ эндэ хэблэгдэһэн юм» гэһэн бэшэгтэй мемориальна доска тэрэ гэр дээрэ табигданхай.

ВИЛЬНЮС. Литвагай ажалшад Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 80 жэл болоһоной ойе үргэнөөр тэмдэглэхэ бэлэдхэл хэжэ байна. «В. И. Ленинэй ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга», «В. И. Ленин, И. В. Сталин хоерой хани барисаан», «В. И. Ленин ба И. В. Сталин — большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй эмхидхэлшэд» гэһэн элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые предприятинууд дээрэ, эмхи зургаанууд ба колхозуудта үнгэргэнэ.

Ажалшадай агууехэ вождиин ажабайдал ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан выставкэнүүд партиин Вильнюсскэ горкомой парткабинедтэ, офицерэй Байшан ба Литвагай столицын олон библиотекэнүүдтэ нээгдээ.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ДУРАСХААЛДА

Белоруссиин ажалшад большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигша В. И. Ленинэй түрэһөөр 80 жэл болоһоной ойе тэмдэглэхээр бэлэдхэнэ. Владимир Ильичын ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүд эмхи зургаанууд, колхозууд, совхозуудта эмхидхэгдэнэ. Республикын городууд ба тосхонуудай библиотекэнүүдтэ агууехэ Лениндэ зорюулагдаһан выставкэнүүд нээгдээ.

1902 ондо Штуттгартда хэблэгдэһэн «Юу хэхэб» гэжэ ном ба 1899 ондо Петербургда хэблэгдэһэн «Россида капитализмын хүгжэлтэ» гэжэ гениальна зохёолой түрүүшын хэблэлнүүдэй нэгэниинь агууехэ вождиин нэрээр нэрлэгдэһэн Белорусска гүрэнэй библиотекэдэ хадагалаатай байна. Ленинскэ «Искрагай» дүүрэн комплект тус библиотекэдэ суглуулагдаа.

* * *

УЛЬЯНОВСК, апрелиин 10. (ТАСС). Агууехэ Ленинэй түрэһэн город тэрэнэй түрэһөөр 80 жэл болоһонойнь ойе үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Байшан-музейн ба В. И. Ленинэй Центральна музейн филиалай научна сотруднигууд агууехэ вождиин ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай лекцинүүдэй цикл бэлэдхэбэ.

Номой областной Ордон соо «Ленинскэ уншалганууд» үнгэргэгдэжэ байна. Тэрэнь Владимир Ильич тухай кинофильмнүүдые харуулгаар үдэшэгдэнэ.

Урдада В. И. Ленинэй һуража байһан эрэшүүлэй гимназида — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ эрэшүүлэй нэгэдэхи дунда һургуулида энэ үдэрые угтаха бэлэдхэл эдэбхитэйгээр ябуулагдажа байна.

Номой Ордон, багшын Байшан, партийна кабинедүүд ба библиотекэнүүд агууехэ вождиин зохёолнуудай выставкэнүүдые бэлэдхэнэ.

* * *

АЛМА-АТА. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 80 жэлэй ойн гүйсэхөө байһантай дашарамдуулан, Казахстанай столицын библиотекэнүүд, фабрично-заводской клубууд ба партийна кабинедүүд выставкэнүүдые бэлэдхэнэ. Тэдэ выставкэнүүд большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй агууехэ үндэһэ һуури табигшын ажабайдалые ба революционно замые харуулха байна.

Городой предприятинууд дээрэ ба эмхи зургаануудта түрүүшын лекцинүүд болоо. Партиин городской комитет В. И. Ленинэй ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай лекцинүүд ба элидхэлнүүдые хэхэ 200 гаран пропагандистнуудые томилбо.

Вл. МАЯКОВСКИЙ

Советскэ паспорт тухай шүлэгүүд

Зулгаан хаяһайб
бюрократизмые
шоно шүдөөр.
Мандадуудай
ямба һалаа гэнэм.
Үхэдэл шүдхэртэеэ
арилаг
юрэдөө
Элдэбын саарһан.
Харин энэм...
Купэ, каютануудай
ута фронтоор
ябасагаана
чиновник,
һарганан.
Паспортнуудаа үгэнэд,
бишье
зорёонтоор
кури—улаан Дэбтэрээ
гарганам.
Зарим паспортнуудые
барина баяртай,
зарьмыень
ойгоо гутан
ирана.
Хоёр дабхар
английска лёвотой
паспортые, жэшээнь,
ямбалан барина.
Бүдүүн абгайн
гоёдонь һаргажа,
бүхын
тонгойн
дохиһоор ябана,
сайнхиие
гуйлга абаһандли,
маргажа,
американецын паспорт
абана.
Польскынхиие абахадаа —
афиша гэтэһэн
ямаан-эбэртэй
бэлтэгэр нюдэтэ
полициин
тэнэг хонинууд:
хаанаһаа гарабаб
иимэ,
гэхэ хэбэртэй,
географическа һонинууд.
Ашаан хүндэ
толгойгоошье үргэнгүй,
алишье гэһэн
һүрхэй
мэдэрэлгүй,
датчануудай
паспортнуудые абана,
маргангүй,
баһа
элдэбын шведүүдэйхиие
абана алгангүй.
Харин гэнтэ
ноён чиновнигой
хасартань
халуун элюурээр
хайруулба.
Энэ хадаа
минии гаргаһан
паспортам
улаан хабтаһаараа
дайруулба.
Бомбо бариһаншаг,
заряа бажууһаншаг,
һариганана,
хоёр тээшээ эритэй
хурса бритвэ,
20 салир хадхууртай
хоёрметр могой
хараһан шэнгеэр
халтиран татаганана.
Юумыетнай миинтээр
абаашахашье һаа,
носильщик
олон удхатайгаар
нюдөө эмнибэ.
Жандармань сыщиктээ
хандана,
тээд сыщик
жандармаяа
дам дэмжэбэ.
Балталиг,
серпэлиг
советскэ паспорттай
байһанайнгаа түлөө һаань,
битнай
ямар гэһэн
баяртайгаар,
кастатай
жандармада
шабхуурдуулха һаабиб,
наадхитнай.
Зулгаан хаяһайб
бюрократизмые
шоно шүдөөр.
Мандадуудай
ямба һалаа хэзээнэй.
Үхэдэл шүдхэртэеэ
арилагты
юрэдөө
элдэбын саарһан.
Харин энээнээ...
Халхагар үмдэнэйгөө
карманһаа, харагты,
үнэтэй ашаанай
дубликат болгон
гаргаһымни
уншагты,
атаархагты,
Би —
Советскэ Союзай
гражданинби.

Цэдэн ГАЛСАНОВ оршуулаа.

НУХЭД БРИГАДИРНУУД!

Газартаряалангай үндэр культурын түлөө, полевой хүдэлмэринүүдэй эрхим шанарай түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсогты!

Ямар уялгануудые абаһан тухайгаа, тэдэнэйнгээ дүүргэлтэ тухай газетээр дамжуулан хөөрэлдөө эмхидхэе!

* * *

Таряанажалай бригаданuудтай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ

(Баргажанай МТС-эй тракторна бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой Ч. Бадмаевай хөөрэһэнһөө)

Манай МТС-тэ харьяатай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз жэл ерэхэ тудам баяжажа байна. Нийтын адуу мал 7000 мянгаад толгой болонхой. Мүн һүүлэй үедэ хүдөө ажахын культурануудай ургасые нилээд дээшэлүүлбэ.

Энэ колхозой поли дээрэ минии хүтэлбэрилдэг тракторна бригада хүдэлмэрилдэг. Бидэнэр механизаторнууд харьяата колхозойнгоо ажахын хүгжэхэ тудам баясажа, газартаряалангай культурые бүри дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэнэбди. Манай элдүүрилһэн участогууд дээрэһээ һүүлэй гурбан жэлдэ зарим талмайнуудһаа нимэ ургаса абтаһан байна гэбэл: 1947 ондо—152 гектарһаа га бүриин 22,8 центнер, 1948 ондо — 300 гектарһаа дунда зэргээр га бүриин 16 центнер, 1949 ондо—200 гектарһаа га бүриин 19,50 центнер.

1949 оной полевой хүдэлмэриин дүнгөөр манай бригадада «Газартаряалангай үндэр культурын бригада» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоһон байгаа. Ямараар хүдэлмэрилөөд, ажалаа хайшан гэжэ эмхидхээд, үндэр ургаса хуряаһан, мүн юунэй түлөө хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн тухайгаа халюжэ үгэхые хүсэнэб.

Бригадымнай тракторнууд үбэлдөө МТС-эй мастерской соо заһабарилагдадаг. Энэ хүдэлмэриие эхилхэтээ хамта, бидэнэр үндэр ургасын түлөө тамсалаа захалбабди гэжэ мэдэдэгбди. Заһабарилгын үедэ гансахан тракторнуудай шухала детальнуудай бэшэ, харин шүрэб мэтын элдэб жэжэ зүйлнүүдэй тааруу зохид байхын түлөө оролдодогбди. Тиигэжэ манай бүхы тракторнууд ба прицепной машинанууд имагтал эрхим шанартайгаар заһабарилагдадаг.

Тэрэшэлэн полевой хүдэлмэриин үедэ тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гурим нарин нигтаар сахигдадаг байна. Бригадын гэшүүд тракторнуудта техническэ харууһа хэнгүйгөөр хүдэлмэри эхилдэггүй. Тэрэнэй ашаар, трактор ба прицепной машинанууднай хододоо бүтэн ябадаг юм. 1949 он соо нэгэшье трактор эбдэрээгүй, мүн подшипнигуудшье хайлаагүй.

Трактор болон прицепной машинануудые сэбэр байлгаха ябадалда шухала анхарал табигдадаг. Тоһоорлгын бүхы хэрэгсэлнүүд хушалтатай хайрсаг соо байдаг юм. Мүн горючи ба тоһоёо шүүрдэжэ сэбэрлээд, хэрэглэдэг байнабди. Иигээд байхада поршневой группа жэл соо нэгэ удаа, заримдаа хоёр жэл соо нэгэ удаа һэлгэгдэдэг. Гадна, иимэ журам хадаа тракторнуудай бүхы сезон соо һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадал хангаха байна.

Хабар эртэ байхада пар ба намарай парые борнойлжо, хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохын түлөө тэмсэдэгбди. Хабарай тарилга культура бүридэ таараха агротехническэ болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэгдэдэг. Энэ хүдэлмэри үнгэргэхэдөө сеялкэнүүдые зүбөөр тааруулдаг, үрһые гүнзэгыгөөр тарихын түлөө оролдодог байнабди. Тиигээд байхада тариан нэгэн доро жэгдэхэнээр ургадаг юм.

Эртын сэбэр пар үндэр ургасын үндэһэ һуури мүн. Тиимэ хадань пар хахалха сагай ерэхэтэй хамта энэ хүдэлмэриие үнгэргэдэгбди. 1949 ондо манай бригада 350 гектар пар хахалаад, тэрэниие хоёрлоһон байна. Энэ хүдэлмэринүүд предплужнигуудтай плугуудаар үнгэргэгдөө. Тэрэшэлэн 250 гектарта 20—25 сантиметр гүнзэгыгөөр намарай пар хахалагдаһан байна. Эдэ парнууд бамбагар ба бүртаг үбһэгүй сэбэр. Тиимэһээ мүнөө хабар тэрэниие борнойлоод гү, али культиваци хээд, тарилга хахадэ болохо.

Тракторна бригаданууд колхозой таряанажалай бригадануудтай ба правленитэй халуун барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ ёһотой. Өөр дээрээ абаад хэлэхэ болоо һаа, би техническэ асуудалнуудаа өөрөө шиидхэдэгби. Тиихэдэ бригадымнай эмхидхэлэй-ажахын хэрэгүүд таряанажалай бригадын бригадиртай гү, али колхозой правленитэй хамта шиидхэгдэдэг юм. Полевой хүдэлмэринүүдэй бүхы сезон соо правлениин суглаанһаа би нэгэнтэшье гээгдэдэггүйб. Ушарынь хадаа тракторна хүдэлмэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай тэндэ хэлэжэ үгэдэг, мүн трактористнуудай эдеэ хоол болон нефтепродуктнуудые зөөхэ тухай асуудалнуудые табидаг байнаб. Ургаса хуряалгын үедэ таряанажалай бригадын бригадир манай бригадада туһалбариин хүдэлмэришэдые нэмэжэ үгэдэг. Тэдэнь хуряагдаһан талмай дээрэһээ һолоомо суглуулдаг. Тиихэдэнь, трактористнууд намарай пар хахалалгые һаадгүйгөөр ябуулдаг байна. Колхозой правлени трактористнуудтай түргэнөөр тоосожо, тэдэнэрэй абаха таряа талхые саг соонь үгэдэг.

Манай бригада үдэрэй шанга гурим байгуулан хай. Бригадын гэшүүд тэрэнээ хэлбэришэгүйгөөр дүүргэдэг. Трактористнуудай халаан тусгаар тогтоогдомол нэгэ саг соо һэлгэгдэдэг байна. Агрегадай гэшүүдэй тракторнуудаа нүгөө халаанһаа тушаажа үгэлсэхэ ба абалсахадань бригадынхид бултадаа байлсажа, машинануудые нарин нигтаар шалгадаг юм. Бригададамнай полевой журнал бии. Тэрээн соо машинануудай хүдэлмэрилһэн часуудай тоо, мүн тэдэнэрэй миил байһан часай тоо, тэрэшэлэн трактористнуудай халаанай үйлэдбэриин бүтээсэ бэшэгдэдэг юм.

Бригадамнай заһабарилгаяа үни хада дүүргээ һэн. Тиин, трактористнууд харьяата колхозойнгоо агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэдэнь туһалалсажа байна.

Полевой хүдэлмэринүүдэй эрхим шанарай түлөө, «Газартаряалангай үндэр культурын бригада» гэһэн нэрэзэргэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөе 1950 ондо үргэлжэлүүлхэ тухай Хонхолойн механизаторнуудай уряае манай трактористнууд халуунаар дэмжээ. Тиин, тракторнуудай хүдэлмэриие часай графигаар ябуулха, тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 120 процент дүүргэхэ, 2 тонно нефтепродуктнууд ба 5 мянган түхэриг мүнгэ алмаха, элдүүрилһэн талмай дээрэһээ га бүриин 20 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялга абаабди. Гадна, бригадын гэшүүд 1950 ондо 700 гектар үбһэ сабшаха, 100 гектар сабшалангые шугы бургааһанһаа сэбэрлэхэ, 100 тонно силос бэлэдхэхэ гэһэн шэнэ уялга абаһан байна.

Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, үндэр баян ургаса хуряахын тулада бидэнэр ороной түрүү механизаторнуудай дүй дүршэлые үргэнөөр халан абажа, үйлэдбэри дээрэ хэрэглэхэбди.

Горюновой уряалые дэмжэнэбди

Полевой хүдэлмэринүүдэй эрхим шанарай түлөө, «Газартаряалангай үндэр культурын бригада» гэһэн нэрэзэргэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөе 1950 ондо үргэлжэлүүлхэ тухай Хонхолойн МТС-эй № 8 тракторна бригадын бригадир Терентий Горюновой нээмэл бэшэгые манай бригадынхид халуунаар угтаа. Тиигээд, бидэнэр нимэ уялгануудые абажа, эрхим шанарай түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсобобди гэбэл:

АТЗ трактораар зөөлэн хахалалгада оруулхада — 1200 гектар, СХТЗ трактораар—500 гектар, Т2Г трактораар—400 гектар газар элдүүрилхэ, 200 гектарһаа га бүриин 19 центнер, 150 гектарһаа га бүриин 25 центнер, үлэгшэ талмайһаа түсэбөөр хараалагдаһан ургаса хуряаха, полевой бүхы хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрхим болзорнуудта, үндэр шанартайгаар үнгэргэхэ.

Мүнөө бригадын гэшүүд абаһан уялгануудаа бэелүүлжэ эхилээ. Газарай хүрьһэндэ шииг нойто саг соонь барихын тулада пар ба намарай пар борнойлогдожо байна. Трактористнууд Екатерина Долгорова, Александра Вангина, Татьяна Кобылкина гэгшэд эртын борнойлго эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо һайн жэшээ харуулна.

Бидэнэр 1950 ондо улам ехэ ургаса хуряажа, Эхэ орондоо бүри ехэ таряа талха үгэхын тулада «Путь Ленина» колхозой поли дээрэ үлэр һүнигүй хүдэлмэрилхэбди.

Сергей Шигин, Гашейн МТС-эй № 15 тракторна бригадын бригадир.

Трактористнууд— поли дээрэ

Мүнөө жэлдэ Больше-лугска сельсоведэй Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо Кяхтын МТС-эй тракторна хоёр бригада хүдэлмэрилхэ байна. Эдэ бригаданууд 6 тракторнуудаа саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар заһабарилаад, харьяата колхозойнгоо поли дээрэ гараба. Колхознигууд трактористнуудые халуунаар угтажа, һайнаар заһабарилагдаһан байрануудта оруулаа.

Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ үглөө мүнөөгүй жэгдэрэн орохоёо байһан эдэ трактористнууд хонхолойнхидһоо жэшээ абажа, полевой хүдэлмэринүүдэй эрхим шанарай түлөө, «Газартаряалангай үндэр культурын бригада» гэһэн нэрэзэргын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо.

Д. Хандажапов.

США-гэй Правительствода Советскэ Правительствын эльгээһэн буруушаал

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский апрелиин 11-дэ США-гэй посол г. А. Кирктэй уулзаһан ба тэрээндэ иимэ ното барюулһан байна гэбэл:

«Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Правительство Америкын Холбоото Штадуудай Правительствода иигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Шалгагдаһан мэдээнүүдэй ёһоор, энэ оной апрелиин 8-най 17 час 39 минутада американска тэмдэгүүдтэй Б-29 гэжэ дүрбэн моторто сэрэгэй самолёт (ниидэдэг крепость) Либавын урдуур харагдаад, Советскэ Союзай территори руу 21 километр гүнзэгырэн оробо. Советскэ территори руу американска самолёдой гүнзэгырэн орожо үргэлжэлһэнтэйнь дашарамдуулан, дүтын аэродромһоо советскэ истребительнүүдэй звено ниидэжэ, аэродром дээрэ буухыень американска самолёдһоо эрибэ. Американска самолёт тус эрилтэдэ орохогүйһөө гадна, харин советскэ самолёдуудые буудаһан байна. Тиимэһээ, түрүүлэн ябаһан советскэ истребитель харюудань буудаха баатай болобо, тэрэнэй һүүлээр американска самолёт далай тээшэ эрьен, ниидэжэ далда оробо.

Советскэ хилые американска сэрэгэй самолёдой иимэ бүдүүлигээр эвдэршэһэн тушаа США-гэй Правительствода Советскэ Правительство эрид буруушаал мэдүүлнэ, гэхэтэй хамта энэ эвдэршэлгэнь уласхоорондын эрхын элементарна нормонуудые дуулдаагүй муухайгаар эбдэһэн ябадал мүн».

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Областной ба аймагуудай партийна конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдые большевистскээр дүүргэхэ

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Эндэхи бүхы партийна эхин организацинуудта аймагай ээлжээтэ партийна конференциин шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэһэн суглаанууд боложо үнгэрбэ. Тэдэ суглаанууд дээрэ коммунистнууд болбол өөһэдынгөө колхозуудай, МТС-үүдэй, предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа үнэтэ дурадхалнуудые оруулна, партийна ба ажахын хүтэлбэридэ байгаа дутуу дунданудые большевистскэ шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй ашаар элирхэйлнэ.

Ториин аймпотребсоюзай партийна эхин организациин суглаан аймагай партийна конференциин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа эд бараанай эрьесын түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө, худалдаа наймаа хэхэ культурые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэдхэхэ гэһэн тогтоол гаргаһан байгаа.

Энэ тогтоолой ёһоор худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, ажал хүдэлмэридөө нилээд ехэ амжалта туйлаба. Жэшээлхэдэ, Ториин сельпо бүхы дээрээ худалдаа наймаанайнгаа квартальна түсэбые 116 процент дүүргэбэ. Ториин сельпогой жэшээгээр мүрысөө дэлгэрүүлһэн Наранай сельпо квартальна түсэбөө 111,8 процент дүүргэбэ. Аймпотребсоюз бүхыдөө эд бараанай эрьесын түсэбые 1-дэхи квартал соо 106,5 процент дүүргэбэ.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн бүри үргэдэжэ байна. Тэдэ Майн 1-эй хүндэлэлдэ шэнэ уялгануудые даажа абана. Энээнтэй нэгэн хамта партийна организацинуудай агитационно-пропагандистска хүдэлмэри улам шангадана.

Э. Браун.

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Хэжэнгын аймагай партийна бүхы эхин организацинуудта XVI областной партийна конференци дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцевай хэһэн тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэһэн суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Тэдэ суглаанууд болбол большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй ашаар дутуу дунданудаа элирхэйлжэ, саашанхи хүдэлмэриингөө тодорхой программа хараална.

Областной партийна конференциин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ партийна активай аймагай суглаан Хэжэнгэдэ энэ һарын 15-да үнгэргэгдэхөөр бэлэдхэгдэжэ байна.

Программаа дүүргээ

Кударын аймагай центрдэхи үдэшын партийна һургуулида олонхинь партийно-советскэ эдэбхитэд һурадаг юм.

Мүнөө һургуули һуралсалайнгаа түсэбые дүүргэжэ байна. «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсын» 6-дахи бүлэгые ба географи шудалжа дүүргээ.

Коммунистнууд нүхэд С. Бурдуковский, Ключерев, Г. Хаустов, Б. Мужалов ба бусад эрхим һайнаар һурана.

А. Громова.

Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэ

(«Правдын» түрүү бэшэг).

Ленин — Сталинай парти бүхы советскэ арадта тон ехээр дурлагдадаг ба хизаарлашагүй этигэлтэй байна.

«Манай большевистскэ партидал адляар арад түмэнэй дунда иимэ ехэ хүндэтэй болоһон нэгэшье парти байгаагүй, байнашьегүй. Энэнь ойлгосотой. Манай ороной хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенци хадаа большевигүүдэй партиин хүтэлбэреэр өөртөө эрхэ сүлөө дайшалан абаад, социалистическэ общество байгуулаа» гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Коммунистическэ парти болбол социалистическэ байгуулалта бэхижүүлхын ба хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэхи, ажалшадай түрүү отряд мүн. Ленин—Сталинай агууехэ хэрэгтэ, коммунизм байгуулгын хэрэгтэ хизааргүй үнэн хүнүүд тус партиин зэргэнүүдтэ ороно. Коммунистнууд хадаа советскэ арадай авангард мүн, ажалшадай зол жаргалай түлөө, манай ороной саашадаа хүсэн түгэлдэр ба сүлөөтэй байхын, манай советскэ гүрэнэй хүсэтэй ба илагдашагүй байхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хүсэ шадал ба эрдэмые сүм үгэдэг хүнүүд юм.

Ленин—Сталинай агууехэ партида хамаадахаһаа үлүү һайхан нэрэ хүндэ гэжэ байхагүй.

Большевистскэ партиин зэргэнүүдтэ мүнөө хэдэн миллион хүн бии. Парти болбол коммунист бүхэндэ ехэ эрилтэнүүдые табина. Коммунист хадаа партиин ба ороной политическэ бүхы ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаха, өөрынгөө эрдэм болбосоролые дээшэлүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ, партийна ба гүрэнэй журамые шангаар сахиха, тэмсэл ба ажалдаа түрүү ябаха, партиин политика ба шиидхэбэринүүдэй удхые олониитэдэ ойлгуулха, ажалша олониитые дахуулжа ябаха ёһотой. Парти болбол бүхы партийна олониитые, коммунист бүриие большевистскэ ёһоор хатуужуулха ба эдэбхи хэшээлыень бадаруулха ябадалда бүхы хэмжээгээр туһалдаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ ба дайнай хойто тээхи үедэ манай парти өөрынгөө зэргэнүүдые нилээд нэмээгээ. Эдэнэй зариманиинь политическэ шухала бэлэдхэлтэй боложо ба хатуужал оложо үрдеэгүй байха юм. Гэшүүд ба кандидадуудаа марксистско-ленинскэ ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно.

«Партиин ургалта тухай, ВКП(б)-дэ шэнээр ороһон хүнүүдтэй хэгдэхэ партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри шангадхаха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй 1946 оной июлиин тогтоолые дүүргэлтэ болгон, партийна организацинууд хадаа залуу коммунистнуудай идейно-политическэ хүмүүжэлые дээшэлүүлхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Залуу коммунистнуудай тон олонхинь кружогуудта ба политһургуулинуудта һурана, тэрэшэлэн политическэ бэлэдхэлээ өөһэдөө дээшэлүүлнэ. Эдэнэй нилээд хубинь партийна ба олониитын ажабайдалда улам эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой.

Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай табидаг анхаралые харуулха олон жэшээнүүдэй нэгые абаад үзэе. Партиин Рубцовско райком (Алтайска хизаар) болбол тус районой партийна организациин составта ВКП(б)-гэй залуу гэшүүд ба кандидадуудай олон байһые хараадаа абаад, тэдээниие хүмүүжүүлхэ ехэ хүдэлмэри һайтар бодомжолон, эмхидхэһэн байха юм. Коммунистнуудынь партийна һуралсалда бултадаа хабаадуулагданхай. Партида һая ороһон хүнүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалнууд райкомой бюрогой заседанинууд ба партийна организацинуудай секретарьнарай семинарнууд дээрэ хододоо зүбшэн хэлсэгдэдэг. Район доторхи партийна эхин организацинууд ВКП(б)-гэй гэшүүдтэ кандидадуудай ургаха ябадалдань үдэр бүри туһална. Үнгэрэгшэ жэлдэ ВКП(б)-гэй гэшүүдтэ кандидадууд болгогдон 120 гаран хүн абтаа. ВКП(б)-гэй гэшүүдэй тоогой олон болоһоной ашаар, тэндэхи айком хүдөө нютагуудта партийна 8 эхин организацинуудые эмхидхээ.

Гэхэ зуура районно, городской ба областной партийна конференцинүүдһээ харахада, үшөөл олохон партийна организацинууд залуу коммунистнуудай идейнэ ба политическэ ургалгада һулаар туһалдаг байна. Партиин кандидадуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри зарим организацинуудта задагайранхай. Жэшээлхэдэ, Арменииe абаад үзэхэдэ, партиин кандидадуудынь бултадаа шахуу кандидатска стажаа үнгэргэнхэй байгаа. Мүн тиимэл ушар Хабаровска хизаарта, Калужска, Тамбовско ба бусад хэдэн областьнуудта үзэгдэнэ.

ВКП(б)-гэй Уставай ёһоор, партида ороһон бүхы хүнүүдтэ нэгэ жэлэй кандидатска стаж партиин программатай, уставтай ба тактикатай кандидадай танилсахынь тулада, тэрэшэлэн кандидадай өөрын шанарнуудые партийна эхин организациин шалгахынь тулада хүсэд хүрэхэ болзор—тогтоодог байна. Теэд, партида ороһон олохон кандидадууд ямар ушарһаа хэдэн жэлдэ кандидат зандаа ябадаг гээшэб гэжэ асуугдана. Кандидатска стаж хадаа ёһо тэдысэ тогтоогдоһон юумэ бэшэ, харин залуу коммунистнуудые идейнэ талааргь хатуужуулха нүлөө ехэтэ зүйл мүн байһыень партийна организацинуудай мартаһан лэ газарта, тиимэ үзэгдэл тохёолдодог гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Партиин кандидадууд тушаа тиимэ анхаралгүйгөөр хандадаг ябадал ВКП(б)-гэй Базарно-Карабулакска райком (Саратовска область) гаргана. Энэ районой партийна организацидахи кандидадуудай олонхинь үнгэрһэн стажтай байна. Энэнь парти доторой хүдэлмэриин тэндэ ехээр задагайруулагдаһанай хойшолон мүн. Партиин олон кандидадууд кружогуудташье, политһургуулинуудташье һурадаггүй, партийна даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ хабаадуулагдадаггүй байха юм.

Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ бүхы хүдэлмэриин хэмжээе эрид шууд үргэхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала уялга болоно. Энээн тухайда олон делегадууд районно, городской ба областной партийна конференцинүүд дээрэ тон зүб хэлэһэн байна. Залуу коммунистнуудай политическэ ургалгадань тодорхой туһаламжа үзүүлхэ шухала. Политическэ грамота, большевизмын түүхэ ба теориие, дотоодын ба уласхоорондын байдалай шухала событинуудые, манай партиин шиидхэбэринүүдые коммунистнуудай оролдосотойгоор шудалан үзэлгэ партийна организаци бүхэнэй гол анхаралдань саг үргэлжэ байха ёһотой.

Залуу коммунистнуудые партийна организациин практическа хүдэлмэридэ хабаадуулха гээшэ тэдэниие большевистскэ ёһоор болбосоруулха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай. Эмхидхэлэй дүй ба политическэ ажал-ябуулгын дүршэл тиигэжэл олодог байха юм. Коммунист бүриин партийна тусхайта даабаритай байхынь тулада партийна организацинууд оролдохо ёһотой. Хүн бүриин бэлэдхэл, шадабари ба дүрэ дүйе хараадаа абаха шухала. Партийна даалгабаринуудай дүүргэлтые үдэр бүри шалгажа, большевистскэ харюусалгын, эмхидэлтэй байлгын ба журамай мэдэрэлые залуу коммунистнуудта нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй. Үйлэдбэри дээрэ коммунист бүхэнэй авангардна үүргэ дүүргэхэ ябадал, өөрынгөө уялгануудта коммунистическэ ёһоор хандалгын үлигэр жэшээ харуулха ябадал туйлахын тулада үдэр бүриин оролдолго гаргаха ёһотой.

Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэ хадаа партийна эхин организацинуудай бүхы хүдэлмэриин процесс дотор, эдэнэй хиналта доро бэелүүлэгдэдэг. Энэ хүдэлмэри эхин партийна организацинуудай ажал-ябуулгадань шухала һуури эзэлхэ ёһотой. Партийна хүдэлмэриин тус участогай түлөө партиин райкомууд ба обкомууд ехэ харюусалга даана. Тэдэнэр парти доторой хүдэлмэриин хэмжээе улам өөдэнь үргэхэ уялгатай.

Залуу коммунистнуудые үндэр дээдэ идейнэ, эмхидэлэй ба журамай шанартайгаар хүмүүжүүлэн, партийна организацинууд өөһэдынгөө хүсэнүүдые арбидхаха арадай зонтой холбоогоо бэхижүүлэн, партиин ажахын ба культурна байгуулалтын бүхы участогуудта нүлөөгөө бүри ехэ болгохо, коммунизм байгуулха зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ олониитые элсүүлэн жагсааха байна.

Манай советскэ үеын эгээл бэлигтэй эрхим поэт

„Политическэ темэдэ Маяковскиин ...һэн шүлэгые би үсэгэлдэр „Известия" дээрэ уншааб... Гэбэшье, политическэ ба административна талаар ...э ханалта би унинэй үзөөгүйб. ...өөрынгөө шүлэг соо заседанинуу...зада шоолоно, коммунистнууд ...ол заседани хэнэ, хэтэрхы ехээр ...дани хэнэ гэжэ тэдэнииие наадалан ...оно. Поэзиин талаар ямар юм ...нэгүйб, харин политикын талаар ...нь зүб гэжэ лаб мэдэнэб".

(В. И. ЛЕНИН).

„Маяковский хадаа манай советскэ ...н эрхим, эгээл бэлигтэй поэт ...гаа, байнашье".

(И. СТАЛИН).

„Сэхыень хэлэхэдэ, ямаршье футу...и үгы, харин Вл. Маяковский лэ ... Поэт. Ехэ поэт..."

(М. ГОРЬКИЙ).

Маяковский ба бурят-монголой советскэ поэзи

Советскэ үеын эрхим ба оюун бэлиг ехэтэ поэт Владимир Владимирович Маяковскиин нүгшэһэнһөө хойшо хорин жэл болобо. Советскэ поэзиин үдэр бүриин хонгёо хурса аялгануud соо Маяковский амиды дуугаа татажа, олонациональна советскэ литературын үндэр дээдэ партийна удха шанарай, бодото интернационализмын тугые дээрэ үргэн, түрүү зэргэдэ ябана.

Бурят-монгол хэлэн дээрэ Маяковскиин эрхим зохёолнууд оршуулагданхай. Жэшээнхэдэ, «Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмэһээ отрывогууд, «Советскэ паспорт тухай шүлэгүүд», «Зүүнэй марш», «Нүхэр Неттедэ, пароход ба хүндэ», «Шэнэ байрада ороһон тухай литейщик Иван Козыревой хөөрэһэн үльгэр», «Шэнэ винтовконуудаа абая», «Блэк энд уайт» ба бусад бурят-монгол хэлэн дээрэ гараа. Манай үхибүүд «Хэн болохом ааб?», «Һайн гээшэ юун гээшэб, муу гээшэ юун гээшэб» гэжэ эрхим зохёолнуудыень уншана.

«Ахалагша дуушан» Владимир Маяковскиин поэзи болбол Советскэ Бурят-Монголой шэнэ, партийна поэзиин түрэлгэдэ тон ехэ түшэг болоҗо үгэһэниинь лабтай. Сохом лэ Маяковскиин большевистскэ хурса зохёолнууд, дайсан харша бүхы үзэгдэлнүүдтэ эбсэшэгүй эрид байһаниинь, бодото арадай шанартай агитационно литература бии болгохо гэһэн оролдолгонь, шүлэг зохёолгодо гаргаһан новаторствонь—эдэ бүгэдэнь хадаа бурят-монголой поэдүүдэй зохёолнуудта, хамагай түрүүн, бурят-монголой советскэ поэзиинь эхи татагша Хоца Намсараевта сэгнэшэгүй ехэ нүлөө үзүүлһэн байна.

Маяковскиин халуун ольһото революционно шүлэг урялнууд, агитационно пьесэнүүд болон бусад зохёолнууд революциин дүлэн соогуур түрэһэн шэнэ идеянүүд тээшэ бурят-монголой литературада харгы нээжэ, бурят-монголой шүлэг зохёолгын национальна формо олохо ябадалда туһалаа. Бурят-Монголой литературын һуури табигша Хоца Намсараев Агууехэ Октябриин түрүүшын жэлнүүдтэ зохёолойнгоо ажалые захалхадаа, агитационно пьесэнүүд, шаҗанда эсэргүү зохёодог байһаниинь мэдээжэ. Тэрэ үеын шүлэгүүдэй имагтал гаршагуудыень хараҗа үзэхэдэ, уранзохёолшын зохёолнуудай революционно удхатай, арадай шанартай байһаниинь эли болоно.

Лама бөөнэрые сохиһон хурса удхатай «Үбгэн гэлэнэй үгэ», «Жоодшо» ба Хоца Намсараевай зохёоһон бусад олон иимэнүүд зохёолнуудыень уншахада, Маяковскиин шүлэг ганцата һанаанда ороод орхидог:

Арья бурхан, шагныш наашаа!
Амбан ехэ хүсэтэйш бэшэш,
Ахир тохир тэнэг байнаш.
Харана гүш, гуталайнгаа түрыһөө
Хара донгорогоо тонгойн абахыемни.
Жэтүүртэ һүүл шэрэгшэд, жэхыгты!
Жэгэндээржэ, үдэ һудаяа арбайлгагты!
Ая санаайгаар утаһан шамайе
Аляска хүрэтэр гүзөөеш хүүлэхэм!

Маяковскиин нүлөөн мүн бурят-монголой бусад поэдүүдэй—Бавасан Абидуев, Цокто Номтоев, Дарижаб Дамдинов, Дольён Мадасон ба бусадай зохёолнуудта үзэгдэнэ.

Мүнөө нүгшэһэн Бавасан Абидуев ба Дарижаб Дамдинов гэгшэд поэдүүд—агитаторнууд, мүнөөнэй ушаралта байдалнуудые тэрэ доронь эрхим һайнаар зураглан бэшэдэг хүнүүд байһан юм. Тэдэнэй зохёолнуудай гол удхань политическэ лирикэ байгаа.

Мүн Цокто Номтоевой «Паровоз», Дольён Мадасоной «Тэндэ, хаана...» гэхэ мэтын шүлэгүүд, хэды дутуутайнуудшье һаа, Маяковскиин сэхэ нүлөөн доро бэшэгдэһэниинь лабтай.

Хаана
урай
угһаа
Хомхой
баяд,
ноёд
Хүшэрхэн,
хүрхирэн
уладта,
Хүлхэ газар
эзэлэн,
Элдин
һуугаа һэм...
Тэндэ
энэ
мүнөө
Түбжэгэнэмэ шанга
Түсэб, зориг ехэтэй,
Таршаганама булад
Трактор моритой улад
Добуун газарай
доһолсор,
Боори газарай
Буһалсар
хүдэлмэрилнэ.

Дольён Мадасоной энэ шүлэг соо Маяковскиин бэшэдэг гуримые миил тэрэ зандань асараад табиһан бэшэ, харин Маяковскиин шүлэгүүдэй удхаар нэбтэрһэн бурят-монголой поэзиин национальна шанартай зохёолнуудай нэгэниинь мүн. Гадна, дайнай жэлнүүдтэ «Агит-окно» гэжэ агитационно шүлэгбадагуудые зохёохо хэрэгтэ поэт Семён Дунаев мүн лэ Маяковскиһоо һуралсаһан байна.

Буржуазна националистнууд ба тэдэнэй элдэб үнгын дальбардаһанууд хадаа шэнэ байдал, арадуудай хани барисаан советскэ патриотизм тухай дайшалхы аялгатайгаар бэшэгдэһэн зохёолнуудые «уран һайхан бэшэ байна» гэжэ али болохоор муушалдаг байһаниинь элитэ. Арадай дайсад хадаа Маяковскиин шүлэгүүд ойлгогдоногүй, бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулхада юуншье болохогүй гэхэ мэтээр гүжэрдэжэ байһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр ородой советскэ поэзиин, Владимир Маяковскиин партийна поэзиин үрэ ехэтэ нүлөөнһөө бурят-монголой советскэ поэзиие таһалха гэһэн бузар һэдэлгэ гаргаһан юм.

Мүн Чернинов, Малакшинов мэтын иимэнүүд «критигүүд» болбол «уран һайханай» түлөө тэмсэһэн хэбэртэй хүнүүд болоҗо, өөһэдынгөө статьянууд дотор Хоца Намсараев, Бавасан Абидуев ба бусадай патриотическа зохёолнуудые муушалдаг байба.

Гэбэшье, Бурят-Монголой түрүү советскэ поэдүүд уранзохёолой удхашанарые саашадань дээшэлүүлхэ, уран найруулгые улам һайжаруулха, үльгэр туужаһаа үндэһэтэй хуушарһан формые шэнэдхэхэ хэрэгтэ Маяковскиин тон ехэ туһатай байһаниие тодоор ойлгоно. Ушарынь хадаа, уранзохёолшын гол темэ болохо мүнөө үеын ба үглөөдэрэй байдалые үнэн зүбөөр бэшэхэ мэргэжэлдэ манай поэдүүд имагтал Маяковскиин ба бусад эрхим советскэ поэдүүдэй зохёолнуудһаа һуралсана.

«Элдэб аялгатай һайнууд поэдүүд элбэг олон болоһой» — гэһэн Маяковскиин урял манай бурят-монголой поэзи дотор мүн лэ бэелүүлэгдэжэ байнхай. Жамсо Тумунов ба Бато Базароной, Чимит Цыдендамбаев ба Шираб Нимбуевай шүлэгүүд удхаараа нэгэншье һаа, уран аялгынгаа талаар ондо-ондоонууд ха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай поэзидэ залуушуул олоороо орожо байна. Поэдүүд Жимбеев, Жалсараев, Гунзынов, Цыремпилов, Вуянаев, Галанов, Намжилов, Бадмаев ба бусад манай поэзидэ шэнэ шэнэ аялганууdые нэмээгээ. Цыден-Жап Жимбиев хадаа бурят-монголой шүлэг зохёолгодо бусад поэдүүдэй бии болгоһон һүүлэй үгын рифмэ гээшые амжалтатайгаар хэрэглэжэ һураа. Жалсараев ба Намжилов гэгшэд уласхоорондын темэнүүдтэ бэшэдэг байха юм. Бадмаев хадаа Маяковскиие дууряан шудалха зуураа, бюрократизм, залхуу зан, һалихай һалан заншалнуудые хурса мэргэнээр элирүүлэн бутасохихо хэрэгтэ оролсожо байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Маяковский хадаа поэзиие политическэ зэбсэг гээшэ гэжэ, «гуурһые жадатай адли болгохые» хүсэдэг байһан юм. Маяковский хари гүрэнүүд тухай эрхим зохёолнуудые бэшээ һэн. «150.000.000» гэжэ поэмэнь мүнөө шэнэ дай үүдхэгшэдтэ һүртэ ехэ һануулга болоҗо зэдэлнэ. «Блэк энд уайт», «Яра үбшэн», «Христофор Колумб» ба бусад шүлэгүүдынь буржуазна «цивилизациин» баг халхабшые хуу татажа, империализмын «колониальна политикын» гэмтэ муухай ёһые элеэр харуулһан байна.

Мүн иимэнүүд шүлэгүүд манай бурят-монголой поэзидэ бии болоҗо байһаниинь тон һайшаалтай. Гадна, революционно Монгол тухай, шэнэ Хитад тухай шүлэгүүдэй циклнүүд зохёогдоо.

Иигэжэ манай бурят-монголой поэдүүд Маяковскиин замые баримталжа, арад зонойнгоо аша туһада ажаллана.

Арадуудай агуу ехэ вождьнор Ленин ба Сталин эрхим поэт Маяковскиин зохёолнуудые үндэр дээрээр сэгнэһэн байна. Нүхэр Сталин болбол: «Маяковский хадаа манай советскэ үеын эрхим, эгээл бэлигтэй поэт байгаа, байнашье» гэжэ хэлэһэн юм.

Социалистическэ Эхэ оронойнгоо дүлэтэ халуун патриот, советскэ арадай хэрэгтэ ами бэеэ хайрлангүй оролдоһон Владимир Маяковский бүхы дэлхэйн үмэнэ «хүри-улаан дэбтэрээ» омогтой сэхээр дээрэ үргэн барижа:

Уншагты,
атаархагты,
Би —
Советскэ Союзай
гражданинби,—

гэжэ хашхаран байна. «Революциар элсүүлэгдэн татагдаһан ба уряалагдаһан» Маяковский мүнөө уласхоорондын империализмда эсэргүү прогрессивнэ хүн түрэлхитэнэй соёл культурые эрэлхэгээр хамгаалан, коммунизмын тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ омогтойгоор алхалан ябана.

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Агууехэ поэдэй ажабайдалһаа

1893 он. Июлиин 7. В. В. Маяковский Кутаисска губерниин Багдади тосхондо, ойн харуулшан Владимир Константинович Маяковскиин булэдэ түрөө.

1902. Маяковский Кутаисска гимназиин бэлэдхэлэй классда оробо.

1905. Маяковский подпольно революционно литературатай танилсаба. Демонстраци болон митингнүүдтэ хабаадана. Гимназическа забастовкодо хабаадана.

1906. Эсэгэнь нүгшэбэ. Маяковскитанай булэ Москва зөөжэ ерэбэ.

1907. Революционно темэдэ түрүүшынгээ шүлэгүүдые бэшэбэ.

1907—1908. Марксистска литературатай танилсажа, социал-демократическа кружогуудай гэшүүдтэ ойртон танилсаба.

1908. Маяковский РСДРП (большевигүүдэй) партида оробо: Пропагандистаар хүдэлмэрилнэ. РСДРП-гэй МК-гэй подпольно типографида нэгжүүлэй болоходо Маяковский арестовалагдаба.

1910. Уранзурааша С. Жуковскиин, һүүлээрнь уранзурааша П. Келинэй дэргэдэ уран зураг зураха һургуули хэнэ.

1913. Маяковскиин шүлэгүүдэй «Биб» гэжэ түрүүшын ном хэблэгдэбэ.

«Владимир Маяковский» гэжэ трагединь Петербургда табигдана. Маяковский өөрөө главна рольдонь наадана.

1914. Маяковский А. М. Горькитай танилсаба.

1915. февралиин 25. А. М. Горький Маяковскиие ба Петербургдахи «Зайгуул нохой» гэжэ литературна-артистическэ подвалдахи футуристическэ группын бусад гэшүүдые хамгаалһан үгэ хэлэбэ.

1916. А. М. Горький «Парус» гэжэ хэблэлдэ Маяковскиин шүлэгүүдэй түрүүшын суглуулбариие хэблэн гаргаба.

1918. Өөрынгөө зохёоһон гурбан кинофильмнүүдтэ актёр болон наадана.

Революционно искусство дэлгэрүүлхын зорилгоор Маяковский болбол «Коммунын искусство» гэжэ газетэ гаргалгые эмхидхэбэ.

1919. РОСТА-дэ агитационно хүдэлмэри хэжэ эхилбэ.

1920. В. И. Ленинэй 50 наһанай ойдо зорюулан «Владимир Ильич» гэжэ шүлэг бэшэбэ.

1921. «150.000.000» гэжэ поэмэнь хэблэгдэбэ.

1922. Мартын 5. «Суглаагаар дашуурагшад» гэжэ шүлэгынь «Известия» газетэдэ толилогдожо, В. И. Ленинэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

1925. Хилын саагуур (Мексика, Холбоото Штадууд. Париж) аяншалба. Мексика тухай, Америка тухай шүлэгүүдэй циклнүүдые, «Америкые минии нээлгэ» гэһэн замай очеркнуудые бэшэбэ.

1927. Советскэ Союзай городуудаар аяншалба. «Һайн» гэжэ поэмөөэ Москвада, ВКП(б)-гэй МК-гэй Улаан зал соо уншаба.

1930. «Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмөөэ Москвада, Ехэ театр соо, нүхэр Сталинай ба Политбюрогой гэшүүдэй урда уншаба.

Апрелиин 14. Маяковский нүгшэбэ.

Маяковскиин уншагшад хэлэнэ

Маяковскиин олохон шүлэгүүд хүдэлмэрилшэд тухай юм. Хүдэлмэрилшэд тухай, коммунизм тухай тэрэнэй уридшалан хэлэһэниинь мүнөө ажабайдал дээрэмнай үзэгдэжэ эхилээ. Бидэнэр—коммунизмые байгуулагшад советскэ үеын эгээл бэлигтэй поэдэй бидэнтэеэ хамта ябаһандань ба тэмсэжэ байһандань омогорхонобди.

Екатерина Бурдуковская,
мяханай комбинадай стахановка.

* * *

Бидэндэ, манай колхоздо Маяковский ерэнхэй. Зохёолнуудынь уншанабди, һонирхонобди. Бидэнэй урагшаа дабшалгада Маяковский туһална. Шэнэ шэнэ юумэнүүдые мэдэрхэдэмнай туһална. Бурят-Монголой поэдүүд ба оршуулагшад Маяковскиин зохёолнуудые бүри олоор оршуулһай гэжэ хүсэнэб.

Мария Дымбрылова,
Закаменай аймагай Цагаан Мориной сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малша.

* * *

Маяковский хадаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ ябадалдамнай тон ехээр туһалдаг. Тэрэнэй шүлэгүүд манай үхибүүдые ба багшанарые өөһэдынгөө уялгануудта харюусалгатайгаар, шүүмжэлхыгээр хандалгада һургана.

Цыбик Ринчинов,
Яруунын аймагай Ульдиргын долоонжэлэй һургуулиин багша.

* * *

Маяковскиин шүлэгүүд ритмын нангин ёһоор бэшэгдэнхэй. Тэрэнэй шүлэгүүдые уншахадаа шэнэ ритмнүүдые олоор олоҗо болоно. Тиигэжэ бидэнэр артистнууд тэрэ шэнэ ритмнүүд дээрэһээнь шэнэ шэнэ алхам хүдэлэсэнүүдые олон абажа, өөһэдынгөө мэргэжэлые ба дуршалые баяжуулдаг гээшэбди.

Федор Иванов, БМАССР-эй габьяата артист.

Маяковскиин уншагшад хэлэнэ

...овскиие ехээр уншадагби. «Владимир Ильич ...», «Һайн» ба бусад гайхамшагта зохёолнуудыень ... дабтан уншааб. Тиихэл бүридөө шэнэ һанал, ... хэдэрэл абадагби. Илангаяа политическэ эрдэм ...тадамни Маяковский ехээр туһална.

Солбон Базарон,
театрально-музыкальна училищиин һурагша.

* * *

...ртэ — залуу уранзохёолшодто Маяковский болбол ...ын нүхэр ба багша мүн. Тэрэнэй арюун һанал, ...үүд, шүлэг бэшэдэг методынь—бултадаа агууехэ ... жабари үгэдэг.

Цыдып Цыремпилов, залуу поэт.

Шираб НИМБУЕВ

Владимир Маяковский

Хэн хэлэбэб,
дуущые
нүгшөө гэн-гэн?
Хэлээшэш худал,
хэлэээ
хаза гэнэм!..
Обёорыт,
нүхэд,
маанартай
поэт заргэлэн,
ошото дуугаа
дуулаһаар
ябанал,
һэргэлэн,
социализмын илалтын
жаргалые
бидэнтэй эдлэлсэн,
коммунизмын гэрэлтэ
ордониие
бидэнтэй бодхолсон.
Океанай долгиндол
эршэтэ дорюун
дуунуудынь,
огторгойн нарандал
яларма арюун
шүлэгүүдынь
олоной дура
татан байнал,
дүлэтэн,
эн жэлнүүдэй
ошохо тудам
далитан...
Хэн хэлэбэб,
поэдые
нүгшөө гэн-гэн?
Хэлээшэш дэмыл,
хэзээшье
нүгшэхэгүй гэнэм!

...дэр нигэжэ ... гэрэл бадаруулаабди.

Энэмнай дэлхэйе дүүрэн Бишээш, тиишээн сасараа.

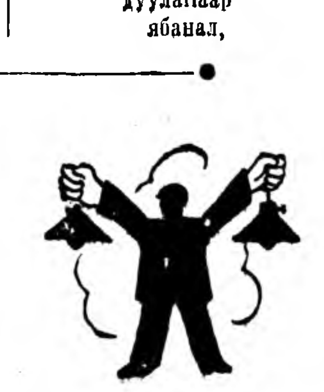

Эгээ мүнөө бидэндэ Электрын гэрэл хэрэгтэй.

Энэ гэрэлнай Россие Элшэ туяагаар толорүүлаг лэ!

Сохом яахадаа Европодо Советүүд үгыб мүнөө болотор, Буржуй гартаа түрэ засаг Барижа яахадаа байһаар ба?

Яахадааб гэхэдэ, тэндэшни Яяр меньшевигүүд-реформистнууд Хүдэлмэришэдые хормойлоод, Хойшонь, гэдэргэнь татанал.

Тэдэнэр хүдэлмэришэдые хүзүүдэн Тэнсэлгүй гоёор хөөрэдэг лэ. Тэд, харан гэһээшни буржуйн Үнэншэ нүхэдынь байдаг лэ.

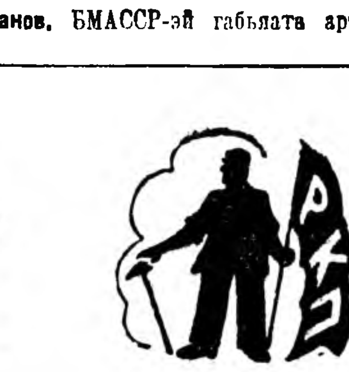

Хүсэ зоригоор угаа ехэ Хүдэлмэришэнэй партикоммунистнууд Имагтал тээнэрэй партиа бшуу, Энээниие лабаар ойлгогты!

РОСТА-дэ хүдэлмэрилжэ байхадаа В. Маяковскиин зураһан агитационно плакадууд.

ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ ТАРААЛГА ЭРИД ШАНГАДХАХА

Хэблэл тараалга һайжаруулха тухай тусхай зүблөөн хэлхеэ холбооной Управлениида апрелиин 10-да болобо. Энэ зүблөөндэ хэлхеэ холбооной аймагай олохон конторонуудай начальнигууд байлсаба.

Управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Новинский большевистскэ хэблэл тараалгые һайжаруулха тухай элидхэл хэлэж байна. Республиканска газетэнүүдэй, илангаяа «Б. М. Үнэн» газетын, мүн тэрэшэлэн аймагай газетэнүүдэй ба агитаторай блокнодой хангалтагүйгөөр тараагдажа байһан тухай, мүн тэрэшэлэн номуудай, илангаяа бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номуудай һулаар тараалгадаг тухай элидхэлшэ онсо тэмдэглэлэб. Хэжэнгын, Сэлэнгын, Яруунын ба Зэдын аймагай конторонууд «Б. М. Үнэн» газетые арад зоной дунда тарааха талаар ехэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа, һайн амжалтануудые туйлаа. Теэд олонхи конторонууд хэблэл тараалга хүдэлмэриие саг үргэлжэ ябуулдаггүй, харин гансахан райорганизаторнуудтаа даалгажархёод һуудаг дээрэһээ энэ шухала зорилгые хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байна гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Кяхтын (начальнигынь нүхэр Щербаков), Торнин (начальнигынь нүхэр Хутуров), Заиграйн (начальнигынь нүхэр Прудников), Кударын (начальнигынь нүхэр Хаустов), Мухаршэбэрэй (начальнигынь нүхэр Думнов) ба бусад конторонууд энэ хүдэлмэриие өөрөө бүтэхэ ябадалда найдажархинхай. Энэ аймагуудта газетэ, журнал, ном дэбтэр тараалгада олониитын түлөөлэгшэдые хабаадуулдаггүй, энэ хүдэлмэри ие саг үргэлжэ, айл бүхэнд ябажа эрхилдэггүй байна. Гадна, ажалшадай захиhан газетэнүүдые ба журналнуудые захигшадтань ударуулжа ба дутуугаар хүргэдэг ушар үшөө үзэгдэнэ.

Элидхэл тушаа хэлхеэ холбооной Кяхтын конторын начальник нүхэр Щербаков, Кабанскын конторын начальник нүхэр Борисов, Түнхэнэй конторын начальник нүхэр Тружков, Торнин конторын начальник нүхэр Хутуров үгэ хэлэхэдэ, хэблэл тараалгые хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэнөө, газетэнүүдые ба журналнуудые захигшадтань ударуулжа хүргэлэг байһанаа сагаарнуулха һэдэлгэ гаргаһан байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Щербаков ба Тружков гэгшэд хүнэй абадаггүй хуушарһан номууд олон, тиимэһээ тэдэ номууд «гүйсэгүй» гэжэ ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр мэдүүлхэ зуураа, ямар номой хуушарһан, «гүйсэгүй» байһые нэгыеншье нэрлэжэ шадахагүй байба. Энэ хадаа ном тараахаа хүдэлмэридэ тэдэнэй оройдоошье һонирходоггүй байһые гэршэлбэ.

Эдэ нүхэдэй тон буруу һанамжанууд суглаанда хабаадагшадаар эрид буруушаагдаһан байна.

ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитацинн таһагые даагшын орлогшо нүхэр Ц. Очиров ба хэлхеэ холбооной Управлениин начальник нүхэр К. Пелипасов дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, большевистскэ хэблэл тарааха хүдэлмэридэ үзэгдэжэ байһан дутуунуудые элирүүлхэ зууршаа, энэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, бүхы газетэнүүдэй, илангаяа «Б. М. Үнэн» газетын лимидые ойрын саг соо лүгрэхэ зорилго конторын начальнигуудай урда табиба.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэриие һайжаруулха

Энэ оной апрелиин 8—9-нэй үдэрнүүдтэ хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн болобо. Тус зүблөөн дээрэ республикын хэлхеэ холбооной органуудай 1949 ондо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд ба 1950 ондо хэгдэхэ хүдэлмэриин зорилгонууд тухай хэлхеэ холбооной Управлениин начальник нүхэр Пелипасов дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ.

Нүхэр Пелипасов өөрынгөө элидхэл соо республикын хэлхеэ холбооной органуудай 1949 ондо туйлаһан амжалтануудай тухай тоотхо зуураа, тэдэнэй хүдэлмэридэ үзэгдэжэ байгаа горьтойхонууд дутуу дундануудые тэмдэглэбэ. Кадрнуудые шэлэн олохо ябадалда зарим аймагай хэлхеэ холбооной конторонуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үшөө хариуусалгагүйгөөр хандадаг байһан дээрэһээ үнгэргэшэ жэлэй турша соо 35,2 мянган түхэригэй урилтэ хэгдэһэн, мүн посылкануудай үгы болодог байһан байна. Телеграмма бүрүүгаар сохидог ушар олон. Залуу хүдэлмэрилэгшэдые дабжүүлгэ хүсэд һайнаар табигдаагүй. Хүдэлмэрилэгшэдые һалгаха ябадал олон үзэгдэдэг байгаа юм. Арад зоной эрилтые хангаха ябадал эрхим һайнаар табигдаа гэхын аргагүй. Ажалшадай гомдолые хараажа үзэлгэдэ ёһо тааргүгээр хандаха ябадал бии байһаар.

Саашань нүхэр Пелипасов 1950 ондо хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаһан ехэнүүд зорилгонууд тухай тоотобо.

Удаань элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэнүүд болоо.

Зүблөөной түгэсхэл дээрэ 1950 ондо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө хэлхеэ холбооной Зэдын контородо БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба профсоюзнуудай Областной комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Эрхим хүдэлмэрилэгшэдые шагнахын түлэ тус конторо 2000 түхэриг үгтэһэн ба тэрэнэй начальник нүхэр Кондаков 500 түхэригөөр шагнагдаһан байна.

Комсомольск-на-Амуре город. Калининэй улипадахи байрын шэнэ байшангууд. ТАСС-эй фотохронико.

Культурна ажабайдалай хронико

Дунда һургуулиин ой

Хэжэнгын һургуулиин 10 классай болоһонһоонь хойшо 8 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан ехэ вечер болобо. Тэндэ тус һургуулиие урда тээнь дүүргэгшэд 10-дахи классайхидтай уулзаа.

Н. Намсараев.

Һайнаар ажалладаг лектори

Жаргалантын сомоной (Сэлэнгэ) хүдөөгэй лектори һайнаар хүдэлмэрилнэ. Врач Н. Божедонов, эхин һургуулиие даагша В. Балданов, комсомолец В. Раднаев гэгшэд лекцинүүдые илангаяа эдэбхитэйгээр, олоор уншана.

М. Гунтупов.

Музейн шэнэ булгэн

Хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музейдэ «Забайкальеые шэнжэлэгшэд» гэһэн булан шэнээр бии болобо. Тэндэ ород аяншадай ба советскэ эрдэмтэдэй ажал-ябуулгануудай, тэдэнэй хабаатай юумэнүүд үргэнөөр харуулагдана.

З. Бухарова.

Уран бэрхэ авиомоделистнүүд

Улан-Удын пионернүүдэй Ордондо авиомоделистнүүдэй кружок һайнаар ажаллана. Һургуулидаа эрхимээр һуралсажа ябадаг хүбүүд басагад тус кружогто хабаадалсана. Игорь Герасимов, Виктор Седельников, Владимир Обухов ба бусад авиомоделнүүдые эрхимээр уралан бүтээнэ.

Лекциие зүбшэн хэлсэбэ

70 гаран багшанарай хабаадалгатай «багшын үдэр» һаяхан Сосново-Озерскэ үнгэргэгдэбэ. Тэндэ ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой секретарь нүхэр В. Филиппов байлсажа, «Американска империализмын идеологи» гэһэн лекци уншаа.

Гадна, «Советскэ һургуулида ба булдэ хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» лекци сугларгашадые ехэтэ һонирхуулаа. Энэ лекциин һүүлээр багшанар Хлюстова, Хайдапов, Климова, Галсанова ба бусад хурса үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Д. Ажеев.

Уларилые шэнжэлэгшын тэмдэглэл

Апрель һарын уларил

Апрель—хабарай һара. Тиимэһээ үдэр ерэхэ тудам хабарай тэмдэг улам бүри даамайран, уларилай байдал хубилна. Нуур сээрэмүүд, гол горход һайрамтаба. Хээрэ талын саһан хайлан харалаа.

Хонгёо дуутай галуунууд холын хойто зүг барин зэлэ татана. Хүн, хайлгана, нугаһан гэхэ мэтын шубууд үзэгдэбэ.

Апрелиин тэн багаар үргы һалбаржа, һарын эсэс болотор уула майла, ужжам талые үнгэлжэ байна. Боролжо, бургааһад буурсаглан гүлгэлжэ, зүгынүүд сэсэг набшын шэмэ суглуулжа эхилхэ юм.

Бэлшээриин газарнуудаар түрүүшын зүлгэ ногоорно эхилжэ байна.

Заримдаа апрель һарада хүйтэржэ, хойто зүгэй һалхин үлеэдэг, саһа орододг ба һүниндөө агаарай температура 14—20 градус хүрэтэр хүйтэрдэг байха юм. Гэбэшье, саһан шуургаһай намдахалаар наран шангаар шаража, дулаан үдэрнүүд һөөргөө болодог.

Мүнөө полинууд дээрэ тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ эхилээ. Намарһаа хойшо газарай хүрьһэндэ шиигэ нойто аллахагүйн тула энэ элдүүрилгые шамдуулха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие түргэн саг соо үнгэргөө һаа тарианай гараса һайжаржа, үндэр ургаса хүряаха үндэһэ һуури болохо үгэхэ байна. Апрелиин һүүлээр, газарай хүрьһэнэй дулаасахалаар ороохото культурын эртын тарилга эхилхэ юм.

«Хабарай нэгэ үдэр — бухэли жэл тэжээхэ» гэжэ арад зон дэмы хөөрэлдэдэггүй.

И. Котов.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Газетэ, журнал дутуу үгэнэ

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной колхозуул «СССР на стройке», «Большевик», «Огонёк», «Молодой колхозник», «Дальний Восток», «Смена» гэжэ ба бусад олон журналнуудые ба газетэнүүдые захинхай.

Гэбэшье, хэлхеэ холбооной аймагай конторо газетэ, журналнуудые захигшадтань саг болзор соонь хүргэдэггүй байха юм. Жэшээлбэл, Сутайда «Молодой колхозник» журналай 2-дохи номер 8 экземплярай орондо 5 абтаа. Тэрэшэлэн энэ журналай 3-дахи номер баһа дутуу ерэһэн байна. «Дальний восток» гэжэ журналай нэгэшье номер абтаагүй байһаар. Гадна, март һара соо «Литературная газета» 1, «Бурят-Монгольская Правда» ба «Бурят-Монголой Үнэн» газетэнүүд 9 экземпляр Сутайн захигшадта дутуугаар хүргэгдэһэн байна. Энээн тухай хэлхеэ холбооной Мухаршэбэрэй контородо мэдээсэжэ хэмжээ абтаха-абтаха гэжэ харюусадаг. Теэд газетэ, журналнуудые дутуугаар эльгээлгэ усадхагдадүй. Сутайн сомондо «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ 50 хэһэг захидаг байгаа һаа, мүнөө миин 25 хэһэг болоод байна. Энэ хадаа хэблэл захигшадта анхааралгүйгөөр, хайша хэрэгээр хандалгаһаа нилээд дулдыдаһан байна. Хэблэл тараалгые хойшо татагшадта хэмжээ абаха саг болоо бэшэ гү?

В. Добромыслов.

Эд бараа нюусаар худалдана

Мухаршэбэрэй аймцентрэхи районно ба сельскэ магазинуудта советскэ худалдаа наймаанай ёһо журамууд бүдүүлигээр эбдэгдэнэ.

Сельмагые даагша нүхэр Думнова худалдаанда гараһан зарим эд бараануудые өөрынгөө танил хүнүүдтэ нюусаар худалдадаг заншалтай болошоо. Прилавка дороо олон зүйлэй бараануудые нюугаад байһаниинь комиссиин шалгалтаар нэгэнтэ бэшэ элирүүлэгдэһэн байна.

Мартын 23-да нүхэр Думнова аймпотребсоюзай складһаа тюль, плюш бүд ба тапочкануудые абаһан байгаа. Теэд, эдэ бараануудаа магазиндаа нээхэһээ урид хойто үүдээрээ танилнуудтаа худалдажархёо.

Мүн раймагые даагша нүхэр Палянская гэгшэ байһал элдэб аашануудые гаргана. Мартын 23-да складһаа кирзова сабхи, тюль гэхэ мэтэнүүдые абаа. Теэд, тэдэнь магазинай худалдаанда гараагүй. Тюлинень аймпотребсоюзэй правлениин хүдэлмэрилэгшэд, инструктор-ревизор нүхэр Иванова түрүүтэй өөһэдтөө хубаажа абаһан байна.

Аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев, аймгүйсадкомой худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Максимова гэгшэд иимэ хууль буса ябадалнуудые хараад байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй. Өөһэдынгөө мэдэлэй хүнүүдтэй хани барисагаа гээхээ айжа байһан дээрэһээ тиигэжэ бэшэ гү?

Думнова ба Палянская гэгшэд худалдан абагшадай эрилтые үнэн сэхээр хангаха советскэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд нангин уялгые эбдэхын мүүхайгаар эбдэжэ байна.

Худалдан абагшад.

Автобусуудай ябасые һайжаруулха

Улан-Удэ городой автобусно станци расписаниингаа ёһоор городой ажалшадые автобусно шэрэлгээр дүүрэн хангаха уялгатай. Теэд, энэ уялгань хүсэд һайнаар дүүргэгдэнэгүй.

Город мясокомбинат хоёрой хоорондо хоёр автобус үглөөнэй 7 часһаа үдэшын 9 час болотор ябаха ёһотой аад, рейсээ 1—2 часаар гээгдэжэ эхилнэ. Үдэшэнинь эртэ болишоно. Тиимэһээ автобусой зогсодог газарта хүнүүд олоороо сугларжа, үнэтэ сагаа миид гээнэ.

Һаяхан 30 гаран хүнүүд үдэшын 6 часһаа 8 час хахад хүрэтэр автобус хүлеэжэ ядаад, станциин диспетчертэ ошоходонь, тэрэнь бензингүйбди гэжэ шалтаад, мииг арбаад хүнэй багтаха нэгэ автобус үгөө. Тэрээндэнь багтангүй үлөөһэн ябагаар ошоһон байна. Гадна, автобусуудай шофернууд өөһэдынгөө дураар һанаһан сагтаа машинаа байлгаад, эдеэлэндэ ошодог ушар ябашадаг.

Ушар иимэһээ, Улан-Удэ городой ажалшадай депутадуудай Соведэй эгүүлгөө автобусуудай ябасые һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Аюшеев.

Магазинай февральһаа хойшо нээгдэнэгүй

Хорин аймагай Анаагай сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазин продавецгүй дээрэһээ аяар февраль һараһаа хойшо хаалтатай байна. Тиимэһээ, тус колхозой гэшүүд үргэн хэрэглэлэй эд бараа абахын тула, 6—7 километртэ байдаг аймцентр ошохо баатай болоһой.

Иимэ огто тэсэшэгүй байдалые Хорин сельпогой правлениин хүтэлбэрилэгшэд хараха байжа, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Хабарай тарилга эхилжэ, колхознигууд сүлөөгүй болохонь. Сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаевһаа тус магазиные дары нээхые эринэбди.

Д. Жамсуев.

ПОЛЬШОДО МАЙН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫС...

ВАРШАВА, апрелиин 9. (ТАСС). Бүхы дэлхэйн ажалшадай һайндэр — Майн 1-нэй хүндэлэлдэ үргэнөөр дэлгэрһэн мүрысөөн тухай гэршэлһэн мэдээсэлнүүд Польшын заха хизаар бүриһөө абтажа үргэлжэлһөөр. Миколовско-Явожницка нүүрһэнэй нэгэдэлэй шахтануудай хүдэлмэрищад апрельдэ 30 мянга гаран тонно нүүрһэ нэмэжэ үгэхэ уялга абаба. Гданьска судоверфиин докернууд судно бүхэнэй ашаа ашаха болзорые 6 часаар ба вагон бүхэнэй ашаа буулгаха болзорые 20 минутаар багадхаха гэжэ шиидэбэ.

«Флориан» гэжэ металлурги-ческа заводой коллектив ... бүтээсые 17 процент ... уялга абаа.

«Болеслав смелый» гэжэ ...тын 12 бригаданууд мар... сабһөө гадуур 17 мянган ... нүүрһэ малтан абаа гэж... Силезиин нүүрһэнэй бас... мэдээсэнэ.

Фабриканууд, заводууд ... тануудай хүдэлмэришадтай ... гүрэнэй хүдөөгэйхи ажахы... кооперативна машинна ... дэй хүдэлмэришэд, ... лангай үйлэдбэриин ... вуудай гэшүүд ба үмсын ... тараашад мүрысөөндэ хаб...

Маньчжуриин промышленна предприятину... амжалтанууд

ПЕКИН, апрелиин 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын Мукденскэ корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Маньчжуриин гүрэнэй предприятинүүдэй олонхидынь 1950 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргэһэ гэжэ Зүүн-Хойто Китадай правительствын промышленна департамент соносхобо. Нүүрһэ малтан абаха түсэб 6 процентээр үлүүлэн дүү... Бензин — 12 процент, ... энерги — 1 процент, ... дүүд — 12 процент, цемент ... процент, саарһа — 32 ... хлопчатобумажна бүд — 1... цент, автомобильна мө... 32 процент үлүү ехээр бүт... гагдаа.

Англиинска ажалшад Малайядахи гэ... дайниие зогсооохо эрилтэ хэнэ

ЛОНДОН, апрелиин 11. (ТАСС). Һаяхан Мотерузлльдэ (Шотланди), митинг боложо, тэрээндэ 700 хүн хабаадаба. Малайядахи дайниие зогсооохо ба солдадуудые Англи руунь бусааха англиинска правительствые уряалһан резолю... митинг дээрэ нэгэн һанаа... таба.

Митингдэ хабаадаһан 45 ... компартида орохо тухай ... үгэбэ.

Индонезидэхи байдал тушаа

ГААГА, апрелиин 11. (ТАСС). АНП агентствын мэдээсэлнэй ёһоор, Индонезиин Холбоото Штадуудай, Индонезийскэ Республикын ба Зүүн Индонезиин министрнүүдэй гурбан талын конференци Джакартада зарлагдаба.

Конференци хадаа Зүүн-Индонезийскэ архипелагай нэгэдэлэй ба федерализмын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна. Индонезиин территори дээрэ голландска колонизаторнуудаар урдада байгуулагдаһан марионеточнэ олон гүрэнүүд һүүлэй үедэ усадхагдаһаниинь мэдээжэ. Зүүн Индонезиһэ гадна, бүхы марионеточнэ гүрэнүүд Индонезийскэ республикада мүнөө дахин нииилээ.

Джакартда зарлагдаһан ... ренци хадаа Индонезиин Хо... Штадууд федеральна гү, ал... дэмэл гүрэн байха ёһотой ... асуудалнуудые шиидхэхэ ... байна. Зүүн Индонези хадаа... незийскэ республикада нэг... дэһэн байха ёһотой гэжэ ... картдахи индонезийскэ ... хид тоолоно. Хэрбээ энэ ... лэгдэжэ һаа Индонезиин Хо... Штадууд хэрэг дээрээ юр... донезийскэ республика ... байна. Тиимэһээ голландск... литигуудаар һүүлэй хадаа ... нүүдтэ түхеэрэгдэһэн Инд... Холбоото Штадуудай бүх... мэнь эбдэрэн бутарха болож...

Вьетнамдахи байдал тухай

ПАРИЖ, апрелиин 11 (ТАСС). Вьетнамдахи дайнай ябуулганууд тухай «Юманите» газетэ нигажэ бэшэнэ:

«Индо-Хитадтахи французска экспедиционно корпусой байдалынь муудаа Амжалтагүй ябуулганууддаа мэдэрхэ баатай болоһон экспедиционно корпусой штаб хоёно коммюникенүүдые толилхоёо мэдэнэ. Гэхэтэй хамта, Кохинхинаһаа абтаһан мэдээнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ Вьетнамай Демократическа республикын армиин туйлаһан амжалтануудые бүрин гэршэлнэ. Сок-Трангын райондо Вьетнамай Демократическа республикын армиин амжалтатайгаар хэһэн операцинууд ниитэ контрдоболтын эхин мүн. Энэ доболтые Вь... демократическа правитель... рэнэй арми ба бүхы вьетн... хэдэн һарын турша соо б... байна.

Вьетнамай Демократич... публикын сэрэгүүдэй Урда ... намда туйлаһан илалтань ... дохи байдалда дары нүлөө...

Сайгондохи түгшүүритэ ... лые буурулха гэжэ оролдо... Дайн марионеточнэ правит... болбол мартын 19-дэ ... гэгдэһэн угаа ехэ демонс... һүүлээр хаагдаһан һургуу... гуулинуудые нээхэ тухай ... баатай болобо. Энэ демонс... уедэ арестовалагдаһан нят... цинн түлөөлэгшэд сүлөөл...

Балтиин далайда американска бомбардировщигые „бэдэрэлгэ"

СТОКГОЛЬМ, апрелиин 10. (ТАСС). Апрелиин 8-да, Балтиин арал ба Литовско эрьеын хоорондо американска дурбэн мотороо бомбардировщик үгы болоо гэһэн мэдээсэлые бүхы газетэнүүд толилбо. Газетэнүүдэй бэшэһэнэй ёһоор, самолёдой бордто 10 хүн — 4 офицер ба 6 солдадууд байһан болоно.

Энэ самолёт тухай даалгабаряар Эстониин эрьенүүд тэшэ ниидэхэ ёһотой байһан гэжэ «Экспрессен» бэшэнэ.

СТОКГОЛЬМ, апрелиин 11. (ТАСС). Даниин суверенитедые эбдэн, американска сэрэгэй самолёдууд уридшаан юушье хэлэнгүйгөөр датска аэродромдо ерэжэ байна. «Үгы болоһон бомбардировщигые бэдэрхэ» нэрээр американска командованиин «Каструп» гэжэ датска аэродромые эзэлээд, Балтиин далайн районда агаарай сэрэгэй ехэхэн хүсэнүүдые бөөгнүүлбэ. Даниин ба Швециин агаарай сэрэгэй-аюулгүйе хамгаалха албанууд, тэрэшэлэн шведскэ ба датска агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй соединенинүүд самолёдые бэдэрэлгэдэ хабаадана. Швециин территори дээгүүр, стратегическа шухала районууд дээгүүр американска бомбардировщигуудай ниидэлгэ зүбшөөгдэбэ.

Балтиин далайда американска агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй эдэбхи харалганһ шведскэ хэблэлэй анхаралай голдо байна.

Апрелиин 10-най үдэшэ орой американска самолёт үшөө ... гүй байгаа.

КОПЕНГАГЕН, апрелин ... (ТАСС). Американска ... арын тухай мэдээсэл хадаа ... руп» гэжэ датска аэродром ... риканска лётчигуудаар ... шалэн Балтиин далайн ... танилсаха зорилгоор амер... авиационно маневрнүүдые ... шалтагаанинь болоо гэ... ые датска олониитэ улам ... зэнэ.

ЛОНДОН, апрелиин ... (ТАСС). Бусажа ерээгүй ... канска бомбардировщиг... тиин далайн районда амер... 21 самолёт бэдэржэ байна ... сэжэ зуураа, «Дейли М... аетын копенгагенска ... дент хадаа датска сэрэгэй ... дай һанамжаар, бэдэргэдэ ... жээнүүд «яашагүй ехэ байна ... бэшэнэ.

Харюусалгатай редактор Д. Д. ЛУБСА...

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭ...

Гүрэнэй Бурят-Монголой ... нэй ордентэ оперо ба ... театрта—«Хүн шубуута ...» жэ 4 үзэгдэлтэй балет.

«Прогресс» кинотеатрта ... толон» гэжэ кинокартина ... «Чапаев» (үдэр).

«Эрдэм» кинотеатрта ... (үдэшэ), «Алтан булаг» ...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОН УУД: отв. редактор—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв секретаря 3-23; отделов партийной ... комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации— 7-65; сельского хозяйства промышлен ности и транспорта—6-84; переводов— 3-23; писем трудящихся и информа ции— 6-84 (2 зв.); объявлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02276. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000